

2582

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1

I Gislöv är en ättechög och där bodde ett troll, som hade en flicka hos sig. När de byggde Gislövs kyrka kunde inte trollet bo i högen längre utan måste flytta till en ö, som låg långt ute i sjön. En dag var där ett fartyg, som strandade vid ön då gick trollgubben ner till kaptenen på fartyget och sade. Om det är så du vill göra mig en tjänst så skall jag hjälpa dig flott igen. Då lämnade trollgubben kaptenen en ask som han skulle lämna till den flickan, som hade varit hos trollet i Gislöv. Det lovade kaptenen. När du har lämnat asken kan du gå till Gislövs å och där ligger en sten och så sa han vilken sten det var och den nyckeln som du här får kan du öppna dörren med på

stenen och där kan du få så mycket pänga du vill ha men om du ser något omkring dig så skall du inte bry dig om det utan sköte det du skall. När så kaptenen kom i land så skulle han till Gislöv och lämna asken till flickan. När han var på vägen dit kom han genom en skog och tänkte och då tänkte han vad kan det vara i asken och så öppnade han asken och där låg ett vackert bälte han tog och spände det om ett träd och så gick han en bit ifrån för att han skulle kunna se hur det tog sig ut, men just när han skulle ta av bältet igen så flög trädet upp med roten och in till trollet på ön, och om nu flickan hade spänt bältet om sig hade hon flugit iväg till trollet men nu fick han trädet i stället Men kaptenen blev rädd och visste inte hur han skulle göra. Så kom han att tänka på pängarna han kunde kanske få dom likaväl. När han kom till ån hittade han stenen och öppnade och gick in och där såg han allting. Han såg ridande och flygande komma men han frågade inte eftr det, men när han såg att två små möss kom dragande med ett stort hölass och då tänkte han kan de små mössen dra ett sådant stort lass.

2582⁹

3

men då small dörren igen och han kunde inte öppna den inifrån
så han fick bli där för alltid så han fick ingenting för
besväret.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Åsumspågen.

Två fruntimmer från Östra Vemmenhög skulle gå till Åsumspågen och söka bot för sina påga. När de voro på väg dit mötte de en körandes, då sade de till varandra: "I da har vi tur me voss forr vi möder körenes fust, me hästa me milor i flabben forr de betyder tur." När de då kommo dit så frågade Åsumspågen vad de hade "snackad" om när de gingo dit men så sa di add di hade ente "snackad" om nåd. Men så sa Åsumspågen: "I da får vi tur forr mi möder hästa me milor i flabben, och då kommo de ihåg vad de hade snackad om.

2582

LUND UNIVERSITY
FOLKMINNEBOKIVÅsumspågen.

Det var en dräng, Jöns Persson från Tullstorp, som skulle gå till Åsumspågen och söka bot för sjuka kreatur. När han gick fick han litt hår av vart "kreg" som han skulle visa. Så hade han fått fem kronor av sin husbonde som han skulle betala honom, Men så tänkte han, när han gick dit, för sig själv "de e nock me 2:50 ti den tosingen forr h han lär ente kunna nåd, forr di 2:50 kan ja sell ha. När han då kom dit lämna han håret av korna och när Åsumspågen fick se håret sade han "de håred e å den lören so

koen som står ve daren, och så sade han vad de kallade den för, och för var tuss han fick sade han var koen stod och vad de kallade henne. Då blev Jöns Persson rädd när han hörde att han visste det. Så tänkte han vid sig själv det är så gott att ge dig hela femman. Men när Åsumspågen fick den sa han. "Ja kan sell ha di 2:50 forr di 2:50 e nock ti den tosingen forr han lär ente kunna nåd, så Jöns Persson så Jöns Persson fick di 2:50 tillbaka.

LUNDA UNIVERSITETENS
FOLKLIVSBIBLIOTEK

2582

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7

Åsumspågen.

En gång skulle de häkta Åsumspågen och när de fingo upp honom på vagnen så kunde de inte få hästarna till att gå. Men då sa Åsumspågen "de e best add ja går å så add I kan köra och när han gick av så kunde dom köra med hästarna.

Skau
Kommunbrög
O Kommunbrög
17/8. 1909

2582

17/8. P. P. Vifot
Skau
Per Nils Jonsson
Född 1844

8

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

L ö j t e m a n n e n .

Det var en soldat, som skulle gå hem på kvällen men det var så mörkt så han kunde ente se var han gick, men så såg han ettljus och då sade han:" kom hid å ljus mi så ja kan hitta him så ska du få en sexstiveroch när ljuset kom och följde med honom så blev det så ljust som mitt på dagen. Och när soldaten kom hem till dörren kastade hean en sexstiver i ljuset men då försvann det och sen gick han in ock lade sig.

2582

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

9

"N o e s j u t t e ."

Det var en man från Östra Torp som var i Stockholm där träffade han "Noesjuttén". och han frågade om han fick rida med honom hem. Ja det kunde han gott få lov och så satte han sig upp bakpå hästen Men när de kommo till Källstorp så stötte hästen emot Källstorps kyrktorn, då frågade "noesjutte" mannen om han visste var de vore, men det visste han inte. Då sa "noesjutte" Jo det var Källstorps kyrkatorn som hästen stötte emot så när du snart hemma.

Bäckhästen.

Det var en mängd "glutta" som gick från skolan. På vägen hem finge de syn på en häst och alla "pågarna" satte sig upp och skulle rida. När de voro uppe alla så tittade den pågen sig tillbaka som satt främst på hästen "siked ett lant hoss" men då gick hästen ned i ån så de höllo på att drunkna allesammans. Det var bäckhästen de hade ridit på.

2582

S k o g m a n n e n .

Skogsmannen brukade gå in i ett hus och "steja poggor" om nätterna. Men så en natt kom där en vandrare som hade en björn med sig, som ville låna hus men husbonden sade att de vågade inte släppa in honom för skogsmannen brukade "steja poggor" där om nätterna. Men då sa vandraren att de kunde släppa in honom så skulle han köra veck skogsmannen. Om natten kom skogsmannen och skulle steka poggor då började björnen och brumma då sa skogsmannen: "Ti stilla kisa så ska du få fisk," men då släppte mannen björnen hän på skogsmannen så att de kommo i slagsmål. Men sen den natten kom inte skogsmannen och stekte poggor längre. och det medförde ingen otur fast skogsmannen blev bortkörd.

Aa 1161

Plånc
Vimmerbygs lrd.
Ö. Vimmerbygs Sm.

Uppst. av B. M. Wifot,
1929. Skurup.

12

2582

LUNDENS UNIVERSITETS
FOLKLIVSARKIV

N o r r s k y t t e n .

Det var en skräddare som var på väg hem från ett ställe och spist julafton och då mötte han norrskytten. Då frågade norrskytten honom varför han var ute så sent för du vet väl att det är jag som regerar vid den här tiden. Men "norrskytten" frågade honom om han inte hade sett något, och då sade skräddaren att han mötte ett fruntimmer men jag fick inte sitt vim de va förr hon hade så brät om då sa norrskytten håll mina "honga" så ska ja ria etter hinne. Och så fick skräddaren håll "hongana" till han kom omigen.

2582

Länshövdingens
Skrivningskontor
StockholmV a r s e l .

Det var en man Nils Andersson, som brukade gå och tröska till folk. Så kom han till Anders Nilsson i Tullstorp och skulle hjälpa honom och tröska men dagen efter blev han sjuk för han hade sett ett varsele och då skulle de röka över honom med krut. Han fick lägga sig i drängkammaren och sen kom de med eld i en träsko och krut i ett horn så slog de lite krut över elden i träskon men rätt som det var så ramlade hela krutklimpen ur hornet ner i träskon så både horn och träsko sprängdes och hela kammaren blev full av rök men då for Anders Nilsson upp ur sängen och sprang hem och dagen efter var han duktig så han kunde börja tröska igen.

Ryssabacken i Hylteberga.

En backe ute i Hylteberga i Skurups socken, som hette "Russabacken" skulle flyttas. De skulle föda upp två tvillimkalvar med nymjölkad mjölk i fem år men i backen bodde troll och de mutade flickan, som passade kalvarna så hon slog "vann" ibland mjölken. När de fem åren voro "gåna" skulle de flytta backen och kalvarna spändes för, men när de skulle dra så ramlade den ene kalven och då skrek trollen inne i backen: "Där ligger vannkalven."

Skåne
Vemmenhög
Ö Vemmenhög
sept. 1909

2582

Agnes B. M. Tjöt
Barn. Nils
född 1844 -

15

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

T r o l l k a t t e n .

Det var en man från Angelinelund i Östra Vemmenhög, som hade varit körandes i Almaröd. När han skulle köra hem hörde han något som sade "Hälsa Råna ifrå Bråna ad Bråna e dö." När han kom så sa han jag har en hälsning från Almaröd detmvar någon som sade. "Hälsa Råna ifrå Bråna ad Bråna e dö!" Han hade en katt, som varsvart, som hade kommit dit och blivit där och han hade vatt där i många år men när mannen hade sagt hälsningen så gick katten bort till dörren och wille bli utsläppt och det blev han men sen har de inte sett katten.

2582

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Där ligger en ätthög i Bedinge som kallas för "tranhög" Ätthögen låg på Per Olssons plan och han tänkte jämna högen så han brukade plöja från högen vart år, men så blev han sjuk då var där någon som sade till honom att han inte skulle bry sig om ätthögen så blev han nog duktig igen och året eftr plöjde han till högen igen så mycket som han hade plöjt ifrån och sådde gräs och planterade träd. Och sen blev Per Olsson frisk.

5
2582

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

17

S k y t t e n B r u d e .

Aa 531

Det var en man, som hette Brude,
som var jägare och han hade en son. Men så blev
Brude sjuk och låg på sitt sista då kallade han in
sin son. När sonen var kommen in till honom sade han
Nu när jag dör så får du inget arv av mig mer än den
gamla bössan. När hans far var begravnen och allting
undanstökat tog han sin bössa en dag och gick ut och
jaga men han gick länge utan att finna villebråd men
till sist fick han syn på ett lejon och en björn, som
skulle försöka få tag på ett litet barn som stod på
en klippa han tog sikte och sköt ner både lejonet
och björnen i ett skott. Då kom barnet ned från
klippan och gick fram och tackade honom och då såg

Brude att det var en trollunge. Men trollungen sade till honom. "Nu vill ja ji di nåd forr de rädda mi och nu kan du fulla me mi him ti min far så får du välla tre ting där, och ja ska si di va du ska välla Du ska välla en häst som du kan ria på när du ska ud och jaga. Men när du kommer in i fars stall så får du se många fina hästa men ingen av dom ska du välla för det är bara tjärad långhalm och när du har ridit ett par mil på dom ramlar di rätt norr och bler bara långahalm utan där står en åsna nere ve väggen den ska du ta. och så ska du välla en sadel och betsel till åsnan och du får se många fina sadlar och betsel men ingen av dom ska du välla utan där hänger en gammal sadel och betsel på väggen där åsnan står de ska du välla. Och så ska du välla ett horn det ~~lig~~ ligger bland de andra hornen och är rostet och illa tilltygat det kan du blåsa i bägge änna på när du blåder i den ena ännen så kommer där fram villket villebråd du vill ha och när du blåser i den andra

änen så försvinner et igen, det hornet ska du ta." —
När de så kommo dit där trollet bodde och gick in x
sade trollungen tillsin far: "Denne man har räddat
mitt liv så jag har lovat honom att han ska få välla
tre ting." "Ja de ska han visst få," sa trollet. Så
frågade trollet vad han önskade. "Jag önskar mig en
häst och sadel och betsel." Då gingo de ut i stallet
där fick Brude se många fina hästar och åsnan som
stod vid väggen. Trollet: "Vilken häst vill du ha?"
Brude: "Alladessa hästar äro rent för fina till mig
men den där åsnan som står vid väggen den kan jag
få." Och så fick han åsnan och sadel och betsel.
Trollet: "Vad önskar du mer?" Brude: "Ett horn." Då gingo
de in i salen där trollet ~~hade~~ hade sina samlingor.
När han fick se hornen tog han det horn som trollungen
hade sagt att han skulle ta. När så Bruda hade fått sina
önsknningar uppfyllda sade trollet till hon: "den har
ingalunda stulit dina penningar som sagt att du ska
välla detta". När Brude skulle begiva sig hem mötte

han trollungen på gården, som sade till honom "När du behöver någon hjälp så kan du bara fråga åsnan så ska han säga det. Och här har du en visselpipa som du kan blåsa i när du är i fara så skall jag komma och hjälpa dig." Brude tackade och begav sig på väg ~~hem~~ men på vägen hem kom han förbi en kungsgård där gick han in och frågade om han kunde få arbete som jägare. "Vi har en jägare som heter Falkenhov men om du vill stanna så kan du få lov." En dag skulle Falkenhov och Brude ut och jaga, Falkenhov skickade Brude dit som inte var något villebråd och gick själv på den bästa platsen Brude hade tagit sitt horn med sig och när han blåste i den ena ändan så kom där fram vilket villebråd han ville ha. När då jägarna kommo hem hade Brude det bästa villebrådet och han kom att stå högt hos konungen. Men Falkenhov blev förbittrad på Brude och gick in till konungen och sade till honom. Brude han säger att han skulle kunna skaffa drottningen tillbaka men det är bäst att sätta ett hårt straff på honom annars gör han

det inte. Brottningen vid namn Florabella hade nämligen blivit stulen sen många år tillbaka. När Falkenhov var gången kallade konungen Brude till sig och sade honom vad Falkenhov hade sagt och kan du inte skaffa igen henne så får du hänga i galjen inom tre dagar. Då blev Brude ängslig och gick ner i stallet och frågade åsnan hur han skulle göra, gå in till ~~kw~~ konungen och säg att du behöver 12 kuskar, 12 tunnor guld, 12 tunnor kött, 12 tunnor hästskoppik 12 råhudar för att du ska kunna reda dig på vägen. Brude gick upp till konungen och fick det han begärde och så begav han sig iväg. På vägen dit sade åsnan till honom om han inte såg något i luften som kom emot dem men han såg ingenting. Då sade åsnan till honom: "Om du ser något så säg till mig!" När de då kommo närmare slottsfruns boning där Florabella var fången. sade Brude till åsnan: "Nu ser jag något som kommer emot oss." Då sade åsnan: "Det är slottsfruns apostlar som är ute och ska fånga allting som kommer för nära

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

slottsfruns b. ning., men säg till kuskarna att de k
kastar ut köttet." Brude befälldes ~~xxxxxxx~~
~~xxxxx~~ kuskarna att kasta ut köttet och när de hade
gjort det så flögo apostlarna dit och tog köttet så
Brude kom obemärkt in på slottsfruns gård. Brude ~~xx~~
stallade in sin åsna och opp till slottsfrun och frå-
gade efter Florabella för han hade ett brev från henn
nes make, då kallade slottsfrun på Florabella så hon
fick brevet och där stod att hon skulle följa med Brude
hem och det ville hon gärna men det ville inte slotts-
frun gå med på men hon sade till Brude jag skall gömma
Florabella 3 ggr. och om du kan hitta henne så får hon
följa med dig hem. Då gick Brude ner och frågade åsnan
hur han skulle göra, då sade åsnan till hñnom gå in och
begär på det ~~högrödaste~~ silket och begär en sax och låt-
sa som om du skulle klippa av det så kommer Florabella
fram. Då gick Brude upp och begärde på silket och en
sax och skulle klippa men då sade Florabella klipp inte
Brude för här är jag. Jaså kom fram då sade Brude och så

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

gingo de och visade sig för slottsfrun. Jag skall gömma henne två gånger till sade slottsfrun Brude gick ner till åsnan och frågade var han nu skulle söka. Åsnan: Gå upp Och begär på ett bröd och en kniv och låtsa som om du ska skära i det så får du veta var hon är Brude gick upp och begärde på brödet och kniven och skulle skära men då sa Florabella skär inte Brude för här är jag ja så kom fram då sa Brude och så gingo de in och visade sig igen för slottsfrun. Jag skall gömma henne en gång till sade slottsfrun och gömde henne i ett halmstrå och lade henne över brunnen för hon trodde att Florabella hade rört sig de andra gångerna, men nu skulle hon inte våga röra sig när hon låg över brunnen för då skulle hon falla ner Men Brude skulle skära lite hackelse till åsnan och då fick han tag i det halmstrå där Florabella var gömd och då skrek Florabella skär inte Brude för här är jag ja så kom fram då och så gingo de upp och visade sig för tredje gången. Då sade Brude till slottsfrun, Nu vill jag ha Florebella med mig, men det ville inte slottsfrun gå med på utan Brude

skulle gömma sig tre gånger och så skulle Florabella söka söka upp honom för slottsfrun ville se om Florabella hade lärt sig något medan hon hade varit hos henne Då gick Brude ner till åsnan och blev förvandlad till en torrbagge och satte sig under hoven på åsnan. Då kom Florabella och förvandlade sig till en fluga och flög runt om åsnans hov och så sade hon kom nu fram Brude för nu ser jag dig och så kom han fram och så gingo de upp och visade sig för slottsfrun. Florabella skall söks upp dig två gånger till sade slottsfrun då gick Brude ner igen till åsnan och blev förvandlad till en råtta och sprang i krubban hos åsnan. När Florabella kom fick hon syn på Brude med detsamma och sade kom nu fram Brude för nu ser jag dig och så kom han fram så gingo de upp till slottsfrun och visade sig för andra gången. Florabella skall söka upp dig en gång till Brude gick ner till åsnan och blev förvandlad till en "gnidd" och satte sig under manen på åsnan så kom Florabella och hon förvandlade sig till en fluga och flög

LINNÆ UNIVERSITETEN
FOLKMINNESARKIV

en fluga och flög runt om halsen på åsnan och så sade hon kom nu fram Brude för nu ser jag dig och så kom han fram. Så gingo de upp till slottsfrun och visade sig för tredje gången och då ville Brude ha Florabella med sig. Men slottsfrun sade till Brude när du kan så många konster så kan du väl fånga ~~XXXXXXXXXXXX~~ Kung Busafalis häst. Kung Busafali stupade i ett krig och då blev hans häst vild och det var ingen, som kunde fånga honom. Men Brude ville inte fånga honom för nu skulle Brude och Florabella resa hem, men slottsfrun bad honom om han ville fånga den för jag vill se hur den ser ut de kan själv få behålla den jag vill bara se den. Brude gick ner till åsnan och frågade vilket han skulle göra då sade åsnan till honom Busafalis häst den brukar alltid gå rönt om en ek i skogen där vid den eken skall du gräva ner mig och lägga råhudarna och hästskospiken ovanpå och det betsel som jag har på mig det skall du ta och gå upp och sätta dig på en gren och skramla med betset för när han hör det

UNIVERSITETS
FOLKSKOLEBOKAR

så kommer han fram och då skall du passa på och kasta
betslet ner på honom och då blir han tam igen så vem
som helst kan ta honom för det betslet som jag har det
hade han på sig i kriget. När Brude kom till eken grävde
han ner åsnan och lade hästskospiken ovanpå och så
klättrade Brude upp i eken och skramlade med betslet
då hörde han ett flåsande och stampande så han blev så
rädd så han föll ner från grenen som han satt på, men
han var snart uppe igen och då kom hästen fram och
ställde sig under grenen där Brude satt och släppte ner
betslet på honom. Sen gick Brude ner och lade betslet
på honom. Och så grävde Brude upp åsnan igen och tog upp
råhuderna och hästskospiken och gick in till slottsfrun
och sade. Nu har jag fångat hästen så nu ska Florabella
och jag resa. Men slottsfrun smålog för hon visste att
hennes apostlar skulle ta dem igen så hon lät dem fara
Brude gick ner och tog åsnan och hästen och sade till
kuskarna Ni får stanna här för Ni kan inte komma förbi
apostlarna Ni för dela allting Er emellan och hjälpa

UPPÅTT
FÖR
SÄLLSKAPET

Er så gott Ni kan. Så begåvo de sig iväg och Busafalis häst kunde gå under jorden och det kunde åsnan också så Brude och Florabella kommo förbi apostlarna. På vägen ~~h~~ hem blev Florabella sömning och kunde inte forsätta längre och hon lade sig och somnade. Under tiden Florabella sov sade åsnan till Brude nu har jag gjort dig så mycket nu kan du tjäna mig lite. Det vill jag gärna och vad skall ~~xxxxxxxx~~ jag då göra. Åsnan: Du ska hugga huvudet av mig så ska du se vad jag har vatt". Nej det vill jag inte sa Brude. Men åsnan tiggde och bad honom göra det så han gick och lånade en yxa och högg huvudet av henne och idetsamma stod där en prins framför honom. När Florabella vaknade frågade hon Brude var han hade gjort av åsnan då sade Brude. Åsnan sprang ifrån mig och när jag gick och letade efter honom hittade jag denne här gossen och som han ser ut att vara ett bättre mans barn tog jag honom. När de då kommo hem till kungsgården blev konungen glad att han fick sin hustru igen och Brude kom att stå ännu högre än hos konungen. Men Falkenhov ~~h~~

blev ännu mer förbittrad på Brude och gick upp och sade till konungen att drottningen håller sig mer till Brude än till konungen, men konungen ville inte tro det, då sa Falkenhov till konungen ge Brude en örfil när vi sitter och äter så ska du få se. Det skulle konungen göra och när de satt och åt fick Brude en örfil av konungen så ~~x~~ han föll av stolen och då blev Florabella blek och kunde inte säga något då trodde konungen vad Falkenhov hade sagt och han befallde att Brude skulle hängas. Nu visste inte Brude hur han skulle göra för han hade ingen åsna att fråga längre. När de voro i tag med att hänga honom kom han att tänka på visselpipan, som han hade fått av trollungen och då blåste han i den och då var trollungen där meddetsamma och frågade vad han ville. Då sa Brude visa dom två hur högt örnen kan flyga då tog trollungen dom i kragen och flög högt upp med dem och släppte dem, visa dom två också hur högt örnen kan flyga då tog trollungen konungen och Falkenhov och flög lika högt med dem och släppte dem och när de kommo ner igen

STATSBOKFÖRHANDLINGAR
FÖR RIKSDAGENS
FÖRSTÄMME

17 2582

29

blevo de ihjälslagna och då gick Brude in till Floabella

och så blev Brude kung istället.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV